

85102 - Tekfir Etmenin Kriterleri

Soru

Sayın hocam fırkaların çoğu tekfir bidatine düştüğü gibi benimde düşmemem için bir şahıs hakkında kâfir veya münafık hükmü vermenin kuralları nelerdir? Benim yeni bir ilim talebesi olduğunu göz önünde bulundurarak bu konuda hangi kitapları okumamı tavsiye edersiniz?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Birinci husus: Bir şahsa kafir veya fasık hükmü vermek bize ait bir görev değildir, şüphesiz bu sadece Allah ve Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem’e hastır. Tekfir mercîi sadece Allah ve Resulüne ait olan şer’î hükümlerdendir. Bu nedenle Kur’an ve Sünnetten delil olmadan hiçbir kimsenin küfrüne veya fiskına hüküm verilemez. Bu konuda titiz davranmak gerekir ve son derecede araştırma ve teyit gerektiriyor. Bu konuda asıl olan: kişinin Müslümanlığı şer’î bir delil ile zail oluncaya kadar devam etmesidir, kişi Müslüman olduğu müddetçe zahiren adaletinin devamına ve Müslüman olduğuna hükmedilir, Müslümanları kolaylıkla kâfir ve fasık görmek caiz değildir. Zira bu konuda sakınılması gereken iki büyük günah mevcuttur:

Birincisi: Tekfir hükmünde bir taraftan Allah’a iftira etmek varken, diğer yönden tekfir ettiği kişiye kâfir ve fasık vasfını takarak iftira etmek vardır.

İkincisi: tekfir edilen Müslüman bu vasıftan beri ise, tekfir eden kişi bu vasfa girmesidir. Zira Abdullah b.Ömer Radiyallahu anhu Peygamber sallallahu aleyhi vesellem’ in şöyle dediğini rivayet eder: “Biri Müslüman kardeşini tekfir ettiğinde o küfür onlardan birine geri dönmektedir” başka bir rivayette: “Tekfir etmesi doğruysa (bir beis yoktur) doğru değilse kendisine dönmektedir.”[1]

İkinci husus: Bir Müslüman’ı tekfir veya tefsik etmeden önce, iki şeyi göz önünde bulundurmak gerekir: Birincisi: Kişinin sarf ettiği söz veya eyleminin Kur’an veya Sünnette küfür olması gerekir.

İkincisi: Herhangi bir engel bulunmaksızın bu kelimeleri sarf eden kişinin kendisi veya bu fiili işleyen kişinin kendisini küfür ve fık hükmü altına girmesidir.

1.Bu şartların en önemlilerinden birisi: Tekfir eden kişinin tekfir ettiği ya da fasık gördüğü kişinin kâfir veya fasık olmadığında kendisinin kâfir veya fasık olacağını bilmesi gerekir. Zira Allah Teâlâ “Kim, kendisine hidayet (doğru yol) besbelli olduktan sonra peygambere karşı çıkar, müminlerin yolundan başkasına uyarsa, onu yöneldiği yolda bırakırız ve cehenneme sokarız. Orası ne kötü bir varış yeridir.”[2] Başka bir ayette: “Doğru yola ilettikten sonra, sakınacakları şeyleri kendilerine apaçık bildirmediğe, Allah bir toplumu saptıracak değildir. Şüphesiz Allah, her şeyi hakkıyla bilendir.”[3]

Bu nedenle İslam âlimleri: “Yeni Müslüman olan biri İslam dini ona anlatılmayınca kadar, farzları inkâr etse dahi kâfir olmaz”. Demişlerdir.

2- Tekfire mani olan engellerden biride: kişinin iradesi dışında küfür veya fıkı gerektiren bir eylemi yapmasıdır. Bu hususta birkaç şekil vardır, bunlardan biride küfre zorlanmışsa kâfir olmaz. Çünkü yaptığı küfrü zorlanma neticesinde olmuştur, kalbi küfürle mutmain değildir. Zira ayet-i kerimede şöyle geçmektedir: “Kalbi imanla dolu olduğu hâlde zorlanan kimse hariç, inandıktan sonra Allah’ı inkâr eden ve böylece göğsünü küfre açanlara Allah’tan gazap iner ve onlar için büyük bir azap vardır.”[4]

Tekfire engel olan sebeplerden biri de: Aşırı sevgi, hüznün veya korku anında aklın devre dışı kalması halinde ki durumdur. Bu konuda delil olarak Muslim sahihinde geçen şu hadistir: Enes b.Malik Radiyallahu anhu ‘dan rivayet edildiğine göre Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem şöyle buyurmuştur: “Herhangi birinizin tövbesinden dolayı Allah’ın duyduğu hoşnutluk ıssız çölde giderken üzerindeki yiyecek ve içeceği ile birlikte devesini kaybetmiş ve tüm ümitlerini de yitirmiş halde bir ağacın gölgesine uzanıp yatan, derken devesinin yanına dikiliverdiğini gören ve yularına yapışarak aşırı sevincinden dolayı ne söylediğini bilmeyerek Allah’ım sen benim Rabbim ben de senin kulunum diyeceği yerde, sen benim kulumsun ben de senin Rabbinim diyen kimsenin sevincinden çok daha fazladır.”[5]

3- Küfre mani olan engellerden biride: Te'vil eden kimsenin durumudur. Yani tutunduğu bazı şüphelerin kendisi için hakiki delillerin olduğunu sanmak, ya da sağlıklı bir şekilde şer'i delilleri anlama kabiliyetine sahip olmamak. Tekfir, ancak kasten yapılan muhalefet ve cehaletin de ortadan kalktığı durumda gerçekleşir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Hata ile yaptığınız bir işte size hiçbir günah yoktur. Fakat kasten yaptığınız şeylerde size günah vardır. Allah, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir." [6]

İbn Teymiyye derki: "İmam Ahmed Rahimehullah Kur'an'ın mahlûk olabileceği konusunda Cehmiyyenin düşüncesine sapan halifelerin Kur'an'ı savunduklarından onlara acımıştır." Onların tabi oldukları bu düşünceden dolayı Allah Resulü sallallahu aleyhi vesellem'i yalanladıklarının farkında olmadığından, Allah'tan onlar için istiğfarda bulunmuştur. Hem onlar Peygamber sallallahu aleyhi vesellem'in getirdiği vahyi inkâr etmiyorlardı, Sadece te'vile kaçtıklarından dolayı yanlışla saptılar, onlara bu mezhebi anlatanları taklit ettiler. [7]

Yine İbn Teymiye Rahimehullah şöyle devam etmektedir: Tekfir konusuna gelince; Muhammed sallallahu aleyhi vesellem'in ümmetinden olup hakkın gün yüzüne çıkması için içtihat ederken hata eden bir Müslüman kâfir olmaz. Allah'ı teala hatasını af eder. Ancak her kim Allah Resulü sallallahu aleyhi vesellem'igetirdiği vahiyden sonra, ona karşı muhalefet edip, Müslümanlardan başka bir yola tabi olursa o kâfir olur. Her kim de havasına tabi olur, hakkı talep etmede tembellik eder ve dinde bilgisizce konuşursa o âsî ve günahkârdır, sonra fasık ta olur. Bazen de iyilikleri kötülüklerine galip gelebilir. [8]

İmam İbn Teymiye Rahimehullah devamla derki: "Benimle devamlı oturup kalkanlar benim Müslüman şahsını küfür, fasıklığa ve ya günahkârlığa nispet etmeyi herkesten daha fazla uzak durduğumu bilirler. Ancak ilahî vahyin hilafının gereği kendisinin kâfir, fasık veya günahkâr olduğu bilinenler başka. Ve Allah Teâlâ'nın bu ümmetin yaptığı hatalarını Affedeceğini ikrar ediyorum. Bu affın hem söz hem de davranışları kapsamaktadır. Ümmetin Selefleri bu gibi meseleleri yakın zamana kadar tartışmışlar. Onlardan hiç biri diğerine ne kâfir ne fasık ve nede günahkâr dediler..."Şeyhü'l İslam bazı örnekler verdikten sonra şöyle dedi: Ben Selef-i salihin içinden kimin ne işlediği durumda tekfir hükmünü alacağını bilen ve ayırt edebilenlerden biriyim. Bu haktır,

Bununla beraber genel küfür kuralları ve özel bir kişinin küfrünü ayırmak gerekir. Daha sonra şöyle devam etti: “Tekfir” cehennemle tehdit edilen hükümlerdendir, Küfrü gerektiren söz ve davranışlar her ne kadar Allah Resulü sallallahu aleyhi vesellem’i yalanlamak hükmünde ise de; Bazen bu kişi İslam’a yeni girdiğinden veya uzak bir coğrafyada yaşamakta olduğundan dolayı küfür eylemi işlemiş olabilir. Kesin şer’î delil ile ispatlanmayana kadar inkâr ettiğiyle bu kişi kâfir olmaz. Hatta bu kişi hatalı olsa dahi İslam’ın bu naslarını işitmemiş te olabilir veya işitmiş ancak o kişinin yanında muhalif başka bir delil olduğu için kabul etmez veya te’vil etmiş olabilir. Ben sürekli Buhari ve Muslim’de geçen adamın hikâyesini anlatan hadisi hatırlatırım.

“ Ebu Hüreyre Radiyallahu anhu ‘dan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem ‘in şöyle dediğini rivayet edilir:

“Bir adam nefesine zulmetmiş ve ölüm döşeginde oğullarına şöyle vasiyet eder:

Öldüğüm zaman beni yakın, kül haline getirin ve sonra denize saçın. Vallahi eğer rabbim beni diriltmeye güç yetirirse hiç kimseye azap etmediği şekilde bana azap eder. Sonra Rasulullah dedi ki: Oğulları adamın bu isteğini yaptılar. Allah yeryüzüne dedi ki: Aldığını geri ver. O an adam dirildi ve kalktı. Allah (Subhanehu ve Teâlâ) ona Bu yaptığın şeye seni sevk eden nedir? diye sordu. Adam: Senden korkumdur ya Rabbi dedi. Bu söylediğinden dolayı Allah onu affetti.”

İşte bu adam kişi öldükten sonra tekrar dirilmede Allah’ın kudretinde şüphe etmiştir, hatta bir daha dirilemeyeceğine inanmıştır, bu da şüphesiz küfürdür. Ancak adam cahil olduğundan bunun küfür olduğunu bilmiyordu, Allah’ın kendisini cezalandırmaktan korkan bir mümin idi, bunun için de Allah onun günahını af etti.

Sonuç itibariyle Allahın mağfireti, Allah Resulü sallallahu aleyhi vesellem’e uymak için aşırı güç sarf ederek içtihat eden kişiye bu gibi insanlardan daha evladır.[9]

İbn Useymin Rahimehullah nun “Hatimetu Kevaid’l Musla” adlı kitabından istifade edilmiş bazı eklentiler: Tekfir meselesinin bunca önemli bir mesele olduğu bilindiğinde, hem tehlike hem de hata etme olasılığı çok yüksektir. Özellikle yeni ilim talebeleri bu gibi konulara dalmaktan kaçınmalı, kendi yaşamını ve ahretini ilgilendiren ilimlerin tahsili ile uğraşmalıdırlar.

Üçüncü husus: Sana bazı kitapları tavsiye etmeden önce ilim öğrenirken Ehli Sünnet âlimlerinden yardım almanı öneririz. Zira bu metot en kolay ve en güvenli metottur. Ancak ilim aldığın alimin ilmi ve dininin güvenilir olması, Sünnete bağlılığı, hava ve bid’atlardan uzak kalması şartıyla olabilir. Tabiilerden Muhammed b.Sirin derki: “Bu ilim dindir dininizi kimden aldığınıza bakınız. ” [10] Şayet bulunduğun yerde ilim ehlinin derslerine katılma imkanın yoksa onların kasetlerinden yardım al, zira artık cd. Veya internet sayfalarından o alimlere ulaşmak ve faydalanmak mümkündür. Daha sonra Sünnete tabi olan şer’î ilimleri talep eden bazı talebelerden de istifade edebilirsiniz, inşallah onların olmadığı yerler çok azdır.

Dördüncü husus: Satın almak, bakmak ve üzerinde araştırma yapma fırsatını kaçırmaman gereken kitaplar:

Tefsir: Tefsir-i Sa’dî, İbn Kesir Tefsiri,

Hadis: herhangi bir şerhiyle beraber Nevevî’nin Kırk hadisi, İbn Receb’in “Cami’ul-Ulum vel Hikem”, sonra “Riyad’us-Salihin” bu mübarek kitaba daha fazla önem gösterilmeli. İbn Useymin’in bu kitap üzerindeki şerhinden yardım alabilirsin.

Akide: Muhammed b.Abdulveahhab’ın“Tevhid” kitabı ve onu şerhi, Şeyhu’l-İslam İbn Teymiyye’nin“Akidetu’l Vasitiye” kitabı ve bu alanda yazılmış bazı faydalı kitaplardan: “İbn Receb’in İhlas kelimesinin gerçekleştirmesi” kitabı,İbn Teymiyye’nin“Tuhfetu’l-İrakiyye Fi- Amal-il-Kalbiyye” ayrıca İbnul- kayyim el-Cevziyye ninZadul-Mead” kitabı, ve “el Vabil elsayyib”,“ed-Da’ ved-Deva” gibi kitaplardan istifade edebilirsiniz. İşte bu başlangıç için bir takım kitaplardır, şayet mütalaa ile beraber okuma ve anlamada yardım edecek birini bulursan, inşallah ilerde senin için daha önemli olan faydalı kitaplara peyderpey ulaşacaksın. En doğrusunu bilen Allah’tır.

[1] Buharî, 6104, Müslim, 60

[2] Nisa,115

[3] Tevbe,115

[4] Nahl,106

[5] Müslim,2744

[6] Ahzap/5

[7] Harranî,İbn Teymiyye,Mecmuatu'l-Featava,23/349

[8] Harranî,İbn Teymiyye,Mecmuatu'l-Featava, 12/180

[9] Harranî,İbn Teymiyye,Mecmuatu'l-Featava,3,229

[10] İmam Müslimin mukaddimesi.